

Obsah

Předmluva	9
ÚVOD	11
I. BENEDIKTOVA ŘEHOLE V PRŮBĚHU STALETÍ	15
1.1 Marek Matějka: Řehole svatého Benedikta	17
1.1.1 Předlohy Benediktova textu	18
1.1.2 Principy Řehole	22
1.1.3 Uvedení do zasvěceného života	24
1.2 Gottfried Glaßner: Via Benedicti Mellicensis.	27
Regula emblematica P. Bonifáce Gallnera (1678–1727) jako	
příklad interpretace benediktinské řehole v klášteře Melk	
1.2.1 Benediktova cesta životem	27
a jeho řehole jako vytyčený cíl melckých benediktinů	
1.2.2 Kompozice vyobrazení a text řehole	33
1.2.3 Regula emblematica	35
– podněty k myšlení a přístupy k porozumění	
1.3 Anselm Grün: Benediktinská spiritualita	46
1.3.1 Pozemská spiritualita	47
1.3.2 Společně věřit a žít	48
1.3.3 Prvenství Boží: uvedení do zkušenosti Boha	49
1.3.4 Dělat to, co je v lidských silách: Benediktův optimismus	50
1.3.5 Spiritualita stvoření	52
1.3.6 Hospodářská etika	54
1.3.7 Radost ze života	56
II. KLÁŠTERNÍ ŽIVOT VE STŘEDOVĚKU	59
2.1 Václav Drška: Raně středověký klášter jako místo paměti	62
2.2 Wolfgang Gottfried Buchmüller: Cluny – kult mnichů	71
Přiblížení clunyjského mýtu (902–1109)	
2.2.1 Existence Cluny	72
2.2.2 Berno z Cluny (910–927) – zachránce tradice	74
2.2.3 Odo z Cluny (927–942) – kazatel pokání a reformátor	74
2.2.4 Odilo (994–1049) – hnutí Božích mírů	76
2.2.5 Hugo z Cluny (1049–1109) – Cluny jako světlo světa	79

2.3 Drahomír Suchánek: Reforma říšských benediktinských klášterů v 11. století	86
2.3.1 Lotrinská reforma a její podoby v 11. století	86
2.3.2 Hirsau, Siegburg a St. Blasien	94
– inspirace burgundským mništvím	
2.3.3 Příčiny přijetí clunyjských a fruttuarijských vzorů	100
2.3.4 Míra přijetí clunyjských a fruttuarijských zvyklostí	101
2.3.5 Trvání burgundské reformy	102
a její dějinné aspekty v říšském prostředí	
2.4 Marek Matějka: Obláti ve středověké mnišské komunitě	103
2.4.1 Dětství ve středověku	104
2.4.2 Dětství jako věk nevinnosti	105
2.4.3 „Externí žáci“ v klášteře	106
2.4.4 Oblace	108
2.4.5 Život dětí v klášteře	110
2.4.6 Kořeny křesťanské výchovy	113
2.4.7 Klášterní škola podle svatého Benedikta	114
2.5 Beata Gaj: Ženské řády a řeholnice ve světle latinských dokumentů od středověku do konce 18. století (na příkladu Slezska)	116
 III. LITURGIE A KULTURA	135
3.1 Jiří Hodina: Slovo o gregoriánském chorálu	138
3.2 Martin Štrbák: Vznik římsko-franského chorálu a vliv benediktinů na utváření římsko-franské liturgie po roce 750	143
3.3 Pavel Kopeček: Středověká liturgie a architektura benediktinských klášterů	149
3.3.1 Středověká liturgie a symbolika křesťanského chrámu	151
3.3.2 Křesťanský chrám a jeho „nebeský obraz“	153
3.3.2.1 Chrám a kosmos	155
3.3.3 Benediktinské kláštery ve středověku a urbanismus	158
3.3.4 Liturgie, harmonie a architektura	164
3.3.5 Rituální orientace	166
3.3.5.1 Modlitba k východu a klášterní architektura	169
3.3.6 Středověký chrám, kristologie a eklesiologie	170

3.4 Miriam Kolářová: Obraz svatého Jana Evangelisty	174
v textech Bedy Ctihodného	
3.4.1 Dvanáct čtení v lekcionáři z Mariensternu	176
3.4.2 Homilie Bedy Ctihodného na svátek Jana Evangelisty	178
3.4.3 Iniciála „Q“ na fol. 143r v mariensternském lekcionáři	183
IV. TŘEBÍČ BENEDIKTINSKÁ	187
4.1 Michal Blažek: Třebíčské románské stavitelství	189
v kontextu kosmopolitních uměleckých vlivů	
4.1.1 Mniši a románské umění	193
4.1.2 Románské umění v našich zemích	194
4.1.3 Bazilika svatého Prokopa v Třebíči	196
4.2 Andrea Čeplá: Severní portál baziliky sv. Prokopa	203
v Třebíči v evropských souvislostech	
4.2.1 Stručný náhled do historie třebíčského opatství	203
4.2.2 Severní portál a jeho ikonografie	208
4.2.3 Normanský dekor	217
a jeho šíření v západní a střední Evropě	
4.3 Kázání opata Columbana v Třebíči	229
ZÁVĚR	233
Summary	237
Seznam vybraných pramenů a literatury	240
Seznam použitých zkratk	260
Příloha	262
Jmenný rejstřík	265
Věcný rejstřík	272
O autorech	282